

CLUSTRAT

CLUSTRAT

Az innováció fokozása új klaszterkonceptiók révén, különös tekintettel a fejlődő iparágakra és a horizontális témákra

NEMZETI JELENTÉS

Készítette:

Keller Péter, dr Kovács Linda: Nemzetgazdasági Minisztérium
Ruga Eszter: Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség
Mészáros Bence: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal

This project is implemented through the CENTRAL EUROPE Programme co-financed by the ERDF.

Projekt bemutatása

CluStrat – *"Az innováció fokozása új klaszterkonceptiók révén, különös tekintettel a fejlődő iparágakra és a horizontális témákra"* - néven közép-európai összefogással megvalósuló stratégiai projekt indult 2011 októberében. A projekt általános célja a klaszterszerveződések együttműködési lehetőségeivel foglalkozó, Közép-Európára szabott közös stratégia kidolgozása és tesztelése. A CluStrat elsősorban a már működő klasztereket és klaszter-kezdeményezéseket támogatja új szakpolitikai koncepciók kidolgozásával, melyek segítségével azok képessé válnak megfelelően reagálni a változó világ kihívásaira, és kiaknázni az új piacokban rejlő lehetőségeket. A program nagy hangsúlyt fektet a fejlődő gazdasági szektorok és ágazat-független technológiák innovációt elősegítő integrálására, szem előtt tartva a fenntarthatóság és az esélyegyenlőség szempontjait.

A partnerek

A stuttgarti székhelyű Steinbeis-Europa-Zentrum of Steinbeis Innovation GmbH. vezetésével megvalósuló projektben összesen 18 partner és 7 úgynevezett „társult partner” vesz részt 8 közép-európai országból (AT, CZ, DE, HU, IT, PL, SI, SK) és Ukrajnából. Magyarországról 3 partner kapott meghívást:

MAG – Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. 2014. április 15-től Nemzetgazdasági Minisztérium;
VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft. 2011.december 1-jétől Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal;
KDRFÜ Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.

A projekt létjogosultsága

A klaszterszerveződések többnyire egy bizonyos ágazatban tevékenykedő vállalkozások és kapcsolódó kutatási kapacitások területi tömörüléseit jelentik, melyek teljesítményét jelentősen javítaná az új technológiák és szolgáltatások alkalmazása. Ahogyan a fejlődő iparágak (pl. aktív öregkor, jólét, fenntartható fejlődés vagy energiahatékonyság) is csak a hagyományos technológiák támogatásával érhetnek el sikereket.

Főbb tevékenységek

A projekt során a szakpolitikai párbeszédnek kerülnek előtérbe, úgy regionális, mint nemzeti vagy nemzetközi szinten. A CluStrat projekt első fázisában a partnerek feltérképezik a Közép-

This project is implemented through the CENTRAL EUROPE Programme co-financed by the ERDF.

Európában már működő klaszterekben rejlő lehetőségeket az előzetesen meghatározott fejlődő iparágak és horizontális témák vonatkozásában. A kutatás eredményeképpen létrejövő elemzés szilárd alapot szolgáltat majd az újszerű klaszterkoncepciók kialakításához, melyek támogatni fogják a különböző klaszterek közötti együttműködések és összefonódásokat. Az így összeállított klaszterkoncepciókat úgynevezett „pilot projektek” keretében tesztelik. A pilot projektek tapasztalatai alapján véglegesítik a közös stratégiát, amely ajánlásokat tartalmaz majd az érintett szakpolitikák és a „felhasználók” számára regionális, nemzeti és EU szinten egyaránt. A stratégia regionális és nemzeti szinten történő megvalósítását akciótervek megalkotásával segítik.

A projektben résztvevők által megfogalmazott fő kihívások és az azokhoz kapcsolható fejlődő iparágak:

Egészség, demográfiai változások, jólét → aktív öregkor

Klímváltozás, hatékony erőforrás- és nyersanyag-gazdálkodás → fenntartható fejlődés/zöld gazdaság

Okos, zöld és integrált szállítás → fenntartható mobilitás

... és a horizontális témák:

Nemi esélyegyenlőség,
nemzetközi piacokon való megjelenés,
tudás- és technológiatranszfer.

A projekt a Közép-Európa Program keretein belül az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásában valósul meg 2011. október 1 és 2014. szeptember 30. között.

A projekt időtartama

38 hónap, 2011. október - 2014. november

A projekt költségvetése

92.380 €, 85% EU-s forrás, 10% hazai társfinanszírozás, 5% önerő

Kapcsolódó linkek: <http://www.clustrat.eu/>

Hazai projekt partnerek bemutatása, szerepük a projektben

Nemzetgazdasági Minisztérium

A Nemzetgazdasági Minisztérium felelős a hazai gazdaságpolitika irányvonalának meghatározásáért és a nemzetgazdasági stratégia végrehajtásáért. A Minisztérium foglalkozik a nemzetgazdaságot érintő olyan kiemelkedő jelentőségű területekkel, mint a munkahelyteremtés, a családbarát adórendszer megteremtése, a versenyképesség javítása, a költségvetés megalkotása, az államadósság csökkentése vagy a gazdasági növekedés ösztönzése.

A Nemzetgazdasági Minisztérium célja, hogy a rendelkezésére álló gazdaságpolitikai eszközökkel és az uniós források hatékony felhasználásával elősegítse egy, az egységes európai piacon és a globalizálódó világgazdasági környezetben egyaránt versenyképes, gyors növekedésre alkalmas, magas hozzáadott értéket előállító, innovatív, tudásalapú gazdaság kialakulását.

A közreműködő szervezetek útján ellátott feladatok központi költségvetési szerv által történő átvételéről szóló 96/2014. (III. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés a) pontja alapján a MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. által ellátott feladatok egy részét a Nemzetgazdasági Minisztérium vette át 2014. április 15-én. A feladatok átvétele magában foglalja a MAG Zrt. Klaszterfejlesztési Iroda feladatait is, melyet a MAG Zrt. Klaszterfejlesztési Iroda és a MAG Zrt. nemzetközi projektekkel foglalkozó csoportjának kollegáiból létrejövő Nemzetközi és Klaszter Osztály lát el, ezáltal biztosítva a feladatok zökkenőmentes továbbvitelét.

Nemzetközi Klaszter projektek a minisztériumban

A Nemzetközi és Klaszter Osztály nagy hangsúlyt fektet a hazai klaszterek nemzetközi kapcsolatainak kiterjesztésére illetve a klaszterfejlesztés területén elért eredmények terjesztésére, a fellelhető jó gyakorlatok megismerésére, átvételére. Fenti célok elősegítése érdekében a Clustrat projekten felül az alábbi nemzetközi, klasztertemájú veszünk részt.

ClusterCOOP:

- Finanszírozó program: Central Europe Programme – Európai Bizottság
- Projekt kezdete: 2011.04.01.
- Projekt befejezése: 2014.05.31.

A 3 éves projekt keretében sor kerül, az érintett országok klaszterpolitikáinak összehangolására, új támogatási konstrukciók kidolgozására, közép európai klaszter értékelési rendszer kialakítására, pilot projektek indítására és az ún. Virtuális Interaktív Platform kialakítására.

ClusterPoliSEE - Smarter Cluster Policies for South East Europe

- Finanszírozó program: South East Europe Programme – Európai Bizottság
- Projekt kezdete: 2012.05.01.
- Projekt befejezése: 2014.10.31.

A projekt fő célkitűzése a partnerséget lefedő klaszter politikai döntéshozók ismereteinek bővítése, a gazdasági és klaszterfejlesztéssel kapcsolatos változásokra való felkészítés, a szükséges megelőző intézkedések, döntések meghozatalának támogatása, a klaszterek fejlődését segítő régió-specifikus stratégiák megalkotása.

ACE - *Achieving Cluster Excellence*

Finanszírozó program: CIP - Versenyképesség és Innovációs Keretprogram

- Projekt kezdete: 2014.01.06.
- Projekt befejezése: 2016.01.06.

A projekt átfogó célja a klasztermenedzsment kiválóság elérése a résztvevő országokban, illetve egy európai standardok szerint képzett, regionális fejlesztéspolitikával foglalkozó ún. „szakértői pool” kialakítása.

A projekt két fő eleme:

1. **Klasztermenedzsment képzés** (képzők képzése elv alapján): a résztvevő partner szervezetek által delegált munkatársak klasztermenedzsment témájú képzése az Európai Bizottság által elfogadott módszertan alapján;
2. **Klaszterértékelés modul:** a résztvevő országok által kiválasztott klaszterek ún. „benchmark-értékelése” egységes módszertan alapján.

Elérhetőségek:

Nemzetgazdasági Minisztérium
Gazdaságfejlesztési Programok KSZ Titkárság
Nemzetközi és Klaszter Osztály
1139 Budapest, Váci út 81-83
Központi email: klaszterfejlesztes@ngm.gov.hu
Web: www.klaszterfejlesztes.hu

Keller Péter – főosztályvezető helyettes
Email: peter.keller@ngm.gov.hu
Telefon: +36 1 896 1302

Juhász Miklós – klaszter koordinátor
Email: miklos.juhasz@ngm.gov.hu
Telefon: +36 1 896 1219

Dr. Kovács Linda – nemzetközi referens,
pénzügyi menedzser
Email: linda.kovacs2@ngm.gov.hu
Telefon: +36 1 896 1221

Tarczy Péter Dániel – nk-i referens
Email: daniel.peter.tarczy@ngm.gov.hu
Telefon: +36 1 896 1220

Közép- Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség

Az Ügynökséget, közhasznú társaságként 1997-ben alapította a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács. Az ügynökség legfontosabb feladatai közé tartozott a régió területfejlesztési koncepciójának, stratégiájának, operatív programjainak elkészítése, projektek gyűjtése, kidolgozásuk segítése, az EU-s tagságra történő felkészülés (PHARE, Tükörprogram), az EU-s fejlesztési programok és akciótervek elkészítése, lebonyolítása, a hazai forrásból finanszírozott programok lebonyolítása, valamint a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács munkaszervezeti feladatainak ellátása.

Az Ügynökség jelenlegi legfontosabb tevékenységét a Közép-Dunántúli Operatív Program 2007-2013 (KDOP) pályázati rendszerének teljes körű lebonyolítása a pályázati felhívástól a kifizetéseken át egészen a projekt zárásáig és az ezt követő monitoringig jelenti. Emellett az időszak hazai fejlesztési programokkal kapcsolatos menedzsment feladatainak ellátása, monitoringja, illetve a döntés-előkészítés a megyei önkormányzatok számára is a tevékenységi körébe tartozik. A 2014-2020-as programidőszakra vonatkozóan a megyei önkormányzatok tervezési feladatainak segítésében is aktívan részt vesz a KDRFÜ.

Nemzetközi pályázatokon elnyert projektek lebonyolítása, az eredmények társadalmosítása, a jó gyakorlatok bemutatása a szervezet feladatai között hosszú évek óta fontos szerepet tölt be. Nemzetközi projektek területén a KDRFÜ több témában is tevékenyen részt vett az elmúlt években, úgy mint közösségi közlekedés fejlesztése (PIMMS Capital), vállalkozóvá válás ösztönzése (Enspire EU), vidéki térségek jövője (EURUFU), valamint az új klaszterkonceptiókat kereső, feltörekvő iparágakkal és horizontális témákkal foglalkozó CluStrat elnevezésű projekt.

dr. Juhász János – igazgatási irodavezető
Email: janos.juhasz@kdrfu.hu
Telefon: +36 22 513 370

Ruga Eszter – nemzetközi
projektmenedzser
Email: eszter.ruga@kdrfu.hu
Telefon: +36 22 513 370

Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal

A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatalt Magyarország Kormánya 2011. december 1-jén hozta létre. Az intézmény a nemzetgazdasági miniszter irányítása alatt álló központi hivatal, önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv. Az intézmény megalakulásakor szakértői állományának egy része a VÁTI Nonprofit Kft. egyes szakmai egységeinek egykori munkatársaiból állt össze. A Hivatal így a magyar fejlesztéspolitika, valamint több évtizedes

terület- és településfejlesztés szakmai és stratégiai küldetésének továbbörökítője is. Az NTH a Nemzetgazdasági Minisztérium háttérintézményeként, annak tervezési, gazdaságstratégiai, turisztikai részlegeivel szorosan és közvetlenül együttműködik, valamint a minisztériummal közösen kialakított szakmai feladatellátásnak megfelelően dolgozik.

2013 során a Hivatal több, a 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakhoz kapcsolódó kiemelt feladatot kapott. Az intézmény aktívan részt vesz a Magyarország uniós finanszírozású fejlesztési programjait megalapozó Partnerségi Megállapodáshoz kapcsolódó feladatokban, továbbá a Nemzetgazdasági Minisztérium kompetenciájába tartozó három operatív program - a GINOP (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program), a TOP (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program) és a VEKOP (Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program) – előkészítésében.

A Hivatal szerepköre kiterjed a külföldi partnerintézményekkel való kapcsolattartásra és a az alábbi nemzetközi jellegű feladatokra:

az ESPON nemzetközi területi tervezési és kutatási hálózat kontaktponti feladatainak ellátása;

valamint nemzetközi projektfeladatok menedzsmentje és szakmai feladatok ellátása az alábbi projekteken:

EURUFU - Az európai vidék jövője/ European Rural Futures („New opportunities to secure the provision of public services in rural cities and municipalities”) (www.eurufu.eu) a Central Europe Programme keretében;

SCALES - Az ESPON eredmények különböző területi léptékben történő hasznosulása;

ATTRACT-SEE – A területi vonzóképesség mérése Délkelet-Európába / Assessing Territorial Attractiveness in South East Europe (<http://www.attract-see.eu>), a South East Europe Cooperation Programme keretében;

ADAPT2DC - Adaptation to Demographic Change, a Central Europe Programme keretében (www.adapt2dc.eu).

Elérhetőségek:

Mészáros Bence – tervező-elemző

Levelezési cím: 1051 Budapest, József Nádor tér 2–4.

Cím: 1054 Budapest, Kálmán Imre u. 2.

Telefon: +36 1 795 6006

Mobil: +36 30 638 0854

E-mail: bence.meszáros@nth.gov.hu

Web: nth.gov.hu

Projekt legfőbb eredményei

Közös stratégia

Új klaszter koncepciók Közép-Európában

A Clustrat projekt egy fő eredményét a Közös Stratégiát sikeresen elfogadták és már elérhető a honlapon.

A kezdetektől fogva a CluStrat projekt fő célkitűzései között szerepelt egy olyan közös stratégia kialakítása, amely a klaszterek potenciális szerepvállalását erősíti a feltörekvő iparágakban Közép-Európa szerte. A végső stratégiát mára elfogadták, és amely a következő tényezőkön alapszik: meglévő és létrejövő klaszterek, meghatározott feltörekvő iparágak és az ezekkel kapcsolatos átfogó probléma felvetések.

A stratégia szervezeti és kihívás-orientált megközelítést alkalmaz a klaszter politikával és a klaszterek regionális szerepével szemben az innovációs rendszerekben, továbbá elismeri a meglévő klaszterek változatosságának fontosságát az Európai Unión belül és az ágazatokon átnyúló együttműködés szükségességét.

Az elfogadott közös stratégia bemutatja a CluStrat vázát a projekt következő alapvető elemein keresztül: klaszterek, feltörekvő iparágak (aktív időskor, zöld gazdaság és fenntartható mobilitás) és átfogó probléma felvetések (ismeret és technológia átadás, nemek és sokféleség).

Ajánlások

1. ajánlás: Szelektív klaszterpolitika

A klaszterpolitika irányának szelektív irányba kellene elmozdulnia, amely során előnyben részesülnének azon termelési rendszerek erősítése vagy alakítása, amelyek rendelkeznek a jó klaszterek jellemzőivel pl. jövedelmező vállalatok közötti kapcsolatok, vállalkozói szemléletű társaságok, hatékony intézmények. A következő témakörök szerepelhetnek egy testreszabott, döntéshozók által kezdeményezett támogatásban, amely a sikeres klaszterekre van szabva:

megvalósítható, magas minőségű klaszter stratégia egyértelmű, előrelátható költségvetéssel (beleértve a KAT-ot, intelligens szakosodást, nagy társadalmi kihívásokat, nemzetköziesedést stb.),

tagsági díjat fizető klasztertagok (elkötelezett klaszter tagok),
klaszterek pénzügyi stabilitása (magas önfinanszírozási arány),
egy Európa szerte elismert klaszter minősítés.

2. ajánlás: Intelligens klaszter specializálódás

Az intelligens klaszter-támogató klaszterpolitika értelmében a közös piacszervezés vállalkezési szemléletének fejlesztése kulcsfontosságú, amely lehetővé teszi a feltörekvő iparágakban az üzleti lehetőségek nyújtását és azonosítását (vagy ezek kombinációját) és a régiók közötti együttműködésre is alkalmas ad. Ezzel a közös piacszervezések képessé válnak intelligens klaszter specializálódás kialakítására, amellyel megvalósítja az Európai Bizottság 2020 politikai keretének kulcs koncepcióját.

A klaszter szervezetek vállalkezési szemléletének biztosítása érdekében:

- a klaszterek indulása során a fentről lefelé és az alulról felfelé irányuló megközelítést ötvözni kellene,
- egy főként iparági képviselőkből és néhány kutatóból álló tanácsadó testületnek kellene felügyelnie a klasztereket,
- a klasztereknek figyelemmel kellene lennie tagjai szükségleteire (pl.: crm-rendszerek, folyamatos cég látogatások stb.),
- a társaságoknak a kezdetektől fogva fizetniük kellene a klaszter szolgáltatásokért.

3. ajánlás: Iparágakon átívelő klaszterek létrehozása

Az európai politikának a regionális iparágakon átívelő támogatásokat kellene erősítenie az olyan esetekben, amikor regionális szinten (partnerek kritikus tömege) lehetne megragadni a kínálkozó feltörekvő iparágakban adódó lehetőségeket, amelyeket alacsonyabb szinten ugyanakkor képtelenség lenne. Egy hasonló megközelítés szintén támogatná más megfelelő együttműködési formák kialakulását, melyeknek céljai hasonlóak a klaszterekéhez, ugyanakkor mégsem illenek az általános klaszter definícióba.

Ebben az esetben az európai politikának figyelembe kellene vennie a jó gyakorlat eseteit, amelyben megfigyelhető hogyan alakultak és fejlődtek a sikeres klaszter szervezetek. Ezt a megközelítést egész Európában alkalmazni lehetne hasonló szervezetek végrehajtásai során és a más régiókat is érintő klaszter politikában.

4. ajánlás: Az innovációs szereplők akkreditációja (pl. kulcsfontosságú alapterchnológiák szereplői és a tudásigényes üzleti szolgáltatások (KIBS))

Az európai régiók versenyképességének javítása érdekében azon feltörekvő iparágak vagy az innovációs projektek területén, melyeket vállalatok és klaszterek fejlesztettek ki – különös tekintettel a nemzetek közötti együttműködést magában foglaló projektekre – a támogatás mögött jól működő innovatív (al)intézményeknek kell állnia. Az innováció szereplőinek – beleértve mind a kulcsfontosságú alapvető iparágak szereplőit (KEA) és a tudásigényes szolgáltatásokat (KIBS) – be kellene mutatnia, hogy saját területükön milyen kiváló szintet értek el, világméretű szinten működnek, és hogy a nemzetek közötti együttműködést is tartalmazó, feltörekvő iparági

projektekben értékes partnernek számítanak. A magas szintű szakértők bevonásának biztosítása érdekében valamilyen európai szintű akkreditációt mind a KEA, mind a KIBS esetében ki lehetne fejleszteni.

Ez az akkreditáció olyan rendszerek használatát is magában foglalhatná, mint az ISO, EFQM, továbbá a minősítési rendszer az Európai Klaszter Kiválósági Kezdeményezés alá tartozhatna.

5. ajánlás: Technológiai transzfer központok, laboratóriumok és nyílt innovációs központok erősítése és összekapcsolása

A laboratóriumi hálózatok megléte - ahol a kereslet és kínálat találkozni és hatni tud egymásra - kognitív erőforrásokat reprezentál, a feltörekvő iparágak (pl. korszerű anyagok, saját lakókörnyezetben való életvitel) innovációs projektjeinek fejlődéséhez magas hozzáadott értéket nyújt, továbbá találkozási pontot jelenthet a K+F társaságok, vállalkozások és felhasználók között. Ezen típusok fejlődése az új megközelítés fényében és a meglévők erősödése az uniós politikai irány kiemelt tárgyát képezi. Az ilyen típusú laboratóriumok kifejlesztését Európa szerte - amelyek összekapcsolása teljesen új értékláncok kifejlesztését teszi lehetővé – finanszírozási rendszerekből és európai szintű felhívásokból lehetne támogatni.

6. ajánlás: Tudás transzfer erősítés és közös képzések

Az alapvető technológiák fejlesztése és megvalósítása megköveteli a munkaerő kiegészítő szaktudásának keveredését. Éppen ezért kulcsfontosságú a humántőke és a tudás transzfer állandó fejlesztésének folyamata annak érdekében, hogy alapvető technológiák ipari alkalmazására sor kerüljön. Javasolt Európa szintű képzési rendszerek indítása a tudás transzfer biztosítására.

7. ajánlás: Párhuzamos projektek összekapcsolása a közép-európai régiókban és azokon túl

Számos nemzetek közötti program fut párhuzamosan minden egyes uniós régióban. Általános jellegű weboldalak létrehozása, amelyen megjelennek a jelentősebb projekt események, a partnerek számára elérhető lehetőségek a különböző projekt konzorciumoktól az együttműködés érdekében jelentősen erősítené a nemzetek közötti együttműködést és új ötletek, innovációk kifejlesztését a feltörekvő iparágak területén.

Pilot program eredmények

A CluStrat projektben a partnerség nyolc minta projekt megvalósítása mellett döntött 2013. szeptemberben. A kísérleti projektek kidolgozása 2013. októberében megkezdődött és változó hosszúságú megvalósítási időszak után 2014. júniusára minden pilot tevékenység befejeződött.

A 8 pilot projekt az alábbi listában foglalható össze:

1. Folyamat-fejlesztés: innováció fokozása klaszterekre alapozott rendszerszerű koordinációval (témakör: aktív öregedés)
2. Intelligens otthon és ház (témakör: aktív öregedés)
3. B2B és C2C találkozók vezető nemzetközi kiállításokhoz kapcsolódóan (témakör: aktív öregedés és fenntartható fejlődés/zöld gazdaság)
4. Régióközi klasztertevékenység a társadalmi változások tükrében (témakör: aktív öregedés és fenntartható fejlődés/zöld gazdaság)
5. Stratégiai partnerség kialakítása a kompozit anyag gyártás területén (témakör: fenntartható mobilitás, fenntartható fejlődés/zöld gazdaság)
6. Klaszterközi hálózat kiépítése a mechatronika, az ICT és biztonsági modulok területén (témakör: fenntartható fejlődés/zöld gazdaság)
7. Technológia transzfer a „korszerű” anyagok szakterületén a termékek és technológiák innovációjának növeléséért (témakör: fenntartható fejlődés/zöld gazdaság)
8. Hálózatépítés a ‘zéró energia ház’ fejlesztése érdekében (témakör: fenntartható fejlődés/zöld gazdaság)

CluStrat mintaprojekt: Business to business (B2B) és Cluster to cluster (C2C) találkozók az aktív öregedés és a zöld gazdaság területén vezető nemzetközi kiállításokhoz kapcsolódóan

A magyar partnerek közül a KDRFÜ vett részt a pilot program megvalósításában oly módon is, hogy alkalma nyílt több régiós és hazai klaszter számára biztosítani a részvétel lehetőségét a vezető nemzetközi kiállításokhoz kapcsolódó B2B és C2C rendezvényeken.

A pilot tevékenység partnerei a CluStrat projekten belül: Clusterland Felső-Ausztria Kft. (Ausztria), Szász Gazdaságfejlesztési Társaság (Németország) és KDRFÜ Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. (Magyarország) voltak.

A KDRFÜ Nonprofit Kft. és az általa bevont klaszterek részvételével sikeresen megvalósított mintaprojekt során a résztvevőknek az elsődleges célja az volt, hogy mind a két témában fokozza és erősítse a klaszterek közötti együttműködést nemzeti és nemzetközi szinteken egyaránt.

Az aktív öregedés témán belül a mintaprojekt az Ambient Assisted Living¹ területet vizsgálta meg közelebbről a MEDICA Szakmai Kiállítás és Vásárhoz kötött találkozásán. A résztvevők klaszterek és klaszterekhez kapcsolódó szervezetek voltak, akik a szervezetek közötti együttműködések feltérképezésére helyezték a hangsúlyt első találkozásuk alkalmával.

A zöld gazdasághoz kapcsolódó mintaprojekt megvalósítása során az IFAT nemzetközi vásár ideje szervezett találkozón összegyűlt klaszterek és különböző hálózatok képviselői közös, jövőbeni projekt ötleteket fogalmaztak meg, nemzetközi partnereik körét szélesítették, tudásukat gyarapították a piac szereplőinek megismerésével.

A találkozók hasznosságát kiemelve elsősorban a különböző klaszterek és vállalatok megismerése, későbbi közös munka lehetőségének kialakítása, közös projekt ötletek összegyűjtése, tapasztalat megosztás említhető meg.

A mintaprojektben is kiemelt feltörekvő iparágak térnyerése nem köthető csak egyes országokhoz, emiatt ezeken a területeken is rendkívül nagy a jelentősége a nemzetközi együttműködésnek, nemzetközi kapcsolatok kiépítésének. A pilot tevékenység megvalósítása aktívan hozzájárult a résztvevő projekt partnerek klaszterei között a 'nemzetköziesedés' erősítéséhez.

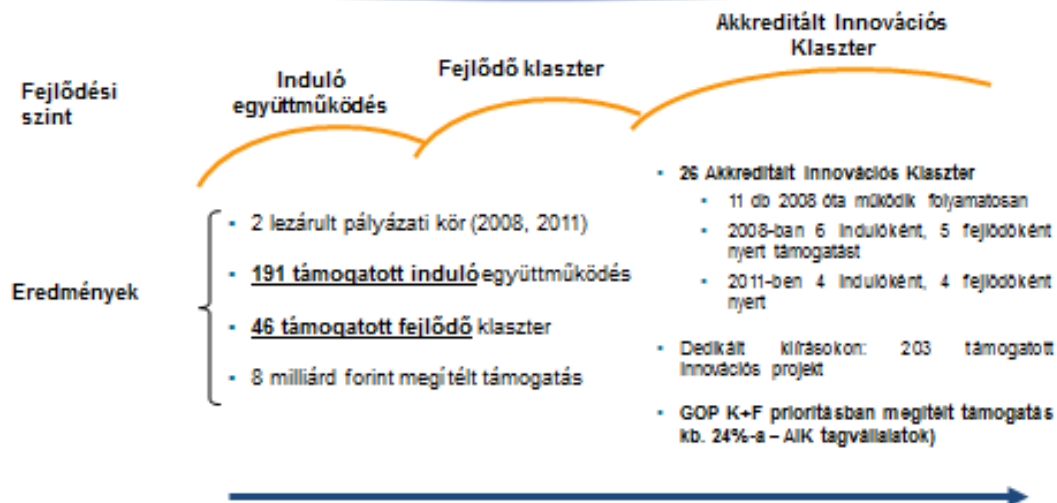
Hazai klaszterfejlesztési helyzetkép

Rövid helyzetkép

A Magyar klaszterfejlesztés több mint 10 éves múltra tekint vissza, az első regionális klaszterek létrejöttét segítő pályázatok a Széchenyi Terv (2001-02) keretében kerültek támogatásra. Hazánk Unió csatlakozását követően jelentősen emelkedett a klaszterek támogatására allokált források nagysága.

2008-tól egy komplex klaszterfejlesztési program került elfogadásra, amelyben a hazai klaszterek többlépcsős támogatása –fejlettségi szintjüknek megfelelően- a Regionális Operatív Programok, illetve a Gazdaságfejlesztési Operatív Program keretében valósul meg.

Klaszterfejlesztés számszerűsíthető eredményei 2007-13

Az induló és fejlődő klaszterek számára az elmúlt években Regionális Operatív Programok keretében voltak elérhető pályázati források. Ezen pályázatok elsődleges célja, egyrészt az

újonnan szerveződő induló klaszterek, valamint a már legalább 1 éves működési múltat felmutatni képes fejlődő klaszterek támogatása volt. Induló klaszterek esetében kizárólag menedzsment jellegű költségekre lehetett pályázni, míg a fejlődő klaszterek esetében már közös beruházás, eszköz beszerzés is megjelent. A kedvezményezettek köre a fejlődő klaszterek esetében kibővült: nem csak a klaszter menedzsmentjét ellátó szervezet, hanem a klasztertagok által létrehozott konzorciumok vagy projektársaságok is pályázhattak.

A harmadik lépcsőt a kiemelkedő foglalkoztatási hatással, valamint export és innovációs potenciállal rendelkező Akkreditált Klaszterek képezték. Az akkreditáció célja, hogy elismerje az induló és fejlődő fázison túljutott, több éve sikeresen működő klaszterek teljesítményét. A címet elnyerő klaszterek részére akkreditációs tanúsítvány kerül kiállításra, melynek birtokában a klaszter, illetve annak tagjai két éven keresztül jogosulttá válnak a cím használatára, és ebből kifolyólag kihasználhatják az AIK-okat érintő pályázati előnyöket.

A hazai klaszterfejlesztési politika tervezett irányai (2014-2020) a Clustrat projekt tükrében

Látható, hogy a klaszterek a tudáscentrumok és nagyobb ipari kapacitások mentén aktívak. Az alulról szervezettségüknek köszönhetően a klaszterek megfelelnek a komparatív előnyöknek és képesek ellensúlyozni a nagyvállalatokkal összevetésben méretgazdaságosságból fakadó hátrányokat. A klaszterek támogatásának célja a kkv-klasztertagok számára nyújtott szolgáltatások minőségi színvonalának javítása.

Az eredményes hálózatok, klaszterek a közös érdekek mentén hatékonyan kapcsolják össze a vállalkozásokat, az oktatási intézményeket, a kutató helyeket (kutató-ismeretterjesztő szervezeteket), az önkormányzatokat és a további érintett szereplőket (triple helix). A szereplők közös érdekein alapuló, alulról építkező, szervezett keretek között zajló együttműködések jelentősen képesek növelni az abban résztvevők hatékonyságát, versenyképességét, mely később helyi és nemzetgazdasági szinten is megjelenik. Magyarországon a vállalkozások hálózatosodásának és közös tevékenységeinek szintje még így is jócskán elmarad a nemzetközi versenyképességhez szükséges szinttől. Emiatt a klasztermenedzsment szolgáltatások fejlesztése annak érdekében, hogy a klaszterek eredményesen járuljanak hozzá a vállalkozások közötti technológia transfert és tudásmegosztást.

A hazai klaszterfejlesztési politika következő, 2020-ig tartó időszakát a Széchenyi 2020 programon belül a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Program (GINOP) határozza meg. A jövőbeni irányok és célok meghatározásánál nagy segítségünkre voltak a CLUSTRAT projekt keretében definiált ajánlások. A projektben résztvevő nemzeti és regionális résztvevők által közösen meghatározott ajánlások kiváló lehetőséget biztosítanak a hazai klaszterfejlesztési eredmények tovább vitelére. Összhangban a projektben definiált irányokra és építve az elmúlt időszak tapasztalataira, az alábbi kiemelten támogatandó területeket jelöltük ki a következő tervezési időszakra:

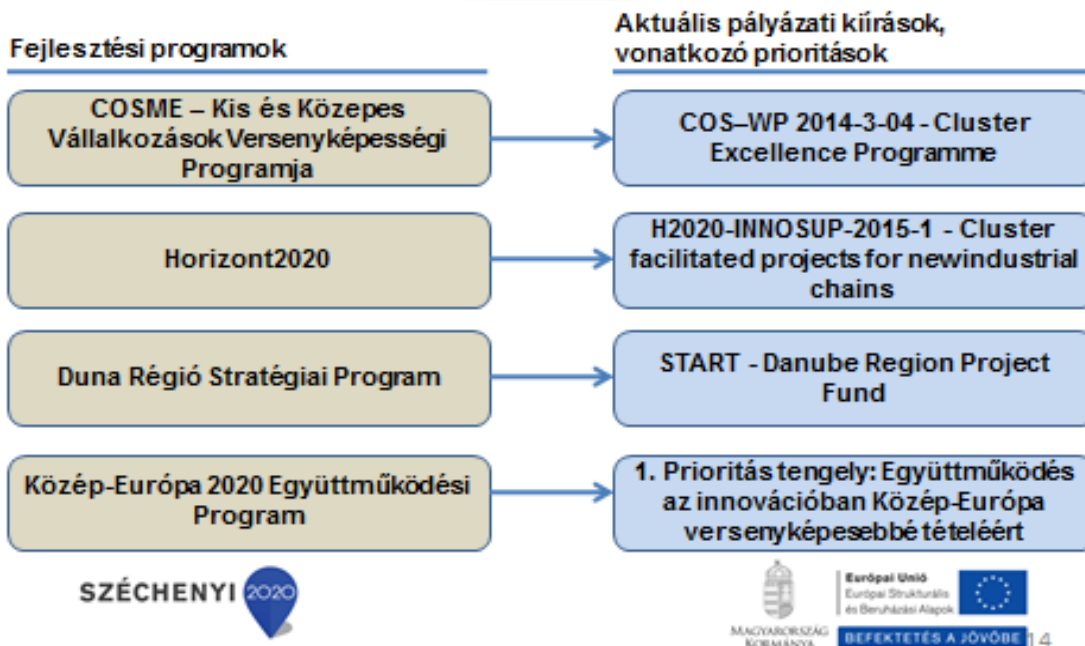
- A jövőbeli klaszterfejlesztést illetően az induló klaszterek nagyszámú támogatása helyett a már múlttal rendelkező, fejlődőképes klaszterek továbbfejlesztésén lesz a hangsúly. (Lásd.: Policy Recommendation 1: Cluster policy should be selective; Policy Recommendation 2: Cluster smart specialization).
- Cél továbbá, hogy ezen ún. „érett” klaszterek professzionális klaszter menedzsmenttel rendelkezzenek, így a klasztermenedzsment szervezetek képességének fejlesztése is kiemelt jelentőségű. (Lásd.: Policy Recommendation 6: Enhancing knowledge transfer and joint training activities).
- Továbbra is a klaszterfejlesztési politika része a klaszterek közötti együttműködés elősegítése mind hazai, mind pedig nemzetközi szintén (Lásd.: Policy Recommendation 7 Interconnecting parallel projects in CE regions and beyond ,
- valamint a klaszterek nemzetközi szerepének erősítése a nemzetközi piacra jutásuk elősegítésével (Lásd.: Policy Recommendation 7 Interconnecting parallel projects in CE regions and beyond);

Uniós klaszterkilátások 2014-20

Az Uniós szintű programok tekintetében is kiemelt súllyal szerepelnek a klaszterek. A következő hét éves periódusban az alábbi programok azok, amelyek célul tűzik a klaszterek és a klaszterekkel foglalkozó nemzeti és regionális intézetek támogatását.

RELEVÁNS NEMZETKÖZI PROGRAMOK, AKTUÁLIS PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK KLASZTEREK ÉS KLASZTERTAGOK SZÁMÁRA

Hasznos linkek:

- Cluster Portal: http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cluster/index_en.htm
- Extension work on "Emerging Industries": European Cluster Observatory: <http://www.clusterobservatory.eu/index.html#!view=aboutobservatory;url=/aboutobservatory/emerging-industries/>
- COSME: http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm
- Horizon 2020 Work Programme: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2014_2015/main/h2020-wp1415-sme_en.pdf
- Expert Panel on Service Innovation in the EU (2011) final report: http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/esic/materials/expert_panel_report.pdf

Elérhetőségek, hasznos linkek

Nemzetgazdasági Minisztérium
H-1139 BUDAPEST, VÁCI ÚT 81-83

Clustrat projektmenedzser: Keller Péter
Nemzetközi és Klaszter Osztály – főosztályvezető- helyettes

Email: klaszterfejleszt@ngm.gov.hu; : peter.keller@ngm.gov.hu
<http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium>
<http://www.klaszterfejleszt.hu/>
<http://www.szechenyi2020.hu/>

KDRFÜ Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.
8000 Székesfehérvár, Rákóczi u. 1. III. em.

Clustrat projektmenedzser:
dr. Juhász János – igazgatási irodavezető
Ruga Eszter – nemzetközi projekt menedzser

Email: janos.juhasz@kdrfu.hu; eszter.ruga@kdrfu.hu
www.kdrfu.hu

Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
1054 Budapest, Kálmán Imre u. 2.

CluStrat projektmenedzser:
Mészáros Bence – tervező-elemző
E-mail: bence.meszáros@nth.gov.hu

Konzorcium vezető partner - Steinbeis-Europa-Zentrum

Dr. Petra Püchner, Nina Fritz, Verena Neubauer
Tel: +49 711 123 40 24
Fax: +49 711 123 40 11
clustrat@steinbeis-europa.de
<https://www.steinbeis-europa.de>
www.clustrat.eu